

Strategi för Västerbottens regionala skogsprogram

En kortare version

Länsstyrelsen
Västerbotten

region
västerbotten

SKOGSSTYRELSEN

Illustration: Itziar Castany/Regeringskansliet

Västerbotten är ett av Sveriges främsta skogslän. I vårt stora län har skogen i alla tider varit en källa till levebröd och överlevnad – så också idag. Här finns en lång tradition, stor kunskap och en stark känsla för skogen. Strategin för Västerbottens regionala skogsprogram är viktig för det regionala tillväxtarbetet men också ett viktigt bidrag till visionen för det nationella skogsprogrammet: *Skogen, det gröna guldet, ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi.*

I skogslänet Västerbotten bidrar skogen med många arbetstillfällen på landsbygden såväl som i städerna. Skogsbruket är en viktig inkomstkälla för både privatpersoner, företag och kommuner. Vedråvaran är i sin tur basen för en förädlingsindustri som producerar brädor, möbler och hus, papper, papp och sanitetsprodukter, samt kemikalier och bränslen – för såväl den svenska som den internationella marknaden. Dessutom har en framgångsrik teknisk industri, kopplad till skogsbruket, utvecklats i länet.

Skogslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljöer är en förutsättning för ekosystemtjänster. Ren-näringen bedrivs till stor del i skogen och denna näring är i sin tur viktig för annat samiskt näringsliv, det samiska kulturarvet och Sapmis identitet. Besöksnäringen har en stor betydelse för ekonomi, export och sysselsättning – inte minst för unga. Bär, svamp, ren, vilt, fisk och andra livsmedel från skogen har alltid varit viktiga för länets befolkning och utgör idag basen för många företag i länet. Skogen är också en plats med unika möjligheter till rekreation, avkoppling och upplevelser. Närhet till skog och friluftsliv är viktigt för hälsa och välbefinnande, vilket bland annat bidrar till minskade samhällskostnader för sjukvård.

Dagens skogspolitik har två övergripande och jämställda mål; ett produktionsmål och ett miljömål. Det innebär att vi ska producera och använda skogsråvaran effektivt, samtidigt som vi värnar skogens biologiska mångfald, vattnets kvalitet, kulturmiljö, samt estetiska och sociala värden. På så sätt har skogen en viktig roll i omställningen till en biobaserad ekonomi.

Det här dokumentet är en förkortad version av strategin för Västerbottens regionala skogsprogram. Här redovisas 5 fokusområden med 18 vägar framåt som vi bedömer är viktiga för Västerbottens län. Till den regionala strategin finns också en handlingsplan med drygt 90 åtgärder och insatser som bidrar till att nå skogsprogrammets vision och mål. Underlaget till strategin har tagits fram i bred samverkan och dialog med myndigheter, näringsliv, intresseorganisationer och akademi.

Styrgruppen för Västerbottens regionala skogsprogram

Lars Lustig, t.f. landshövding Västerbottens län

Staffan Norin, regionchef Skogsstyrelsen

Anna Pettersson, regional utvecklingsdirektör Region Västerbotten

Förord	3
Inledning	5
Fokusområde 1: Ett hållbart skogsbruk med ökad klimatnytta	7
Fokusområde 2: Mångbruk av skog för fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet	9
Fokusområde 3: Innovationer och förädlad skogsråvara i världsklass.....	11
Fokusområde 4: Hållbart brukande och bevarande av skogen som en profilfråga i svenskt internationellt samarbete	13
Fokusområde 5: Ett kunskapskliv för ett hållbart brukande och bevarande av skogen	15

Västerbottens regionala skogsprogram juni 2020

Layout: Anders Esselin, Man & Nature (processledare för Västerbottens regionala skogsprogram)

Bilder: Anders Esselin där inget annat anges

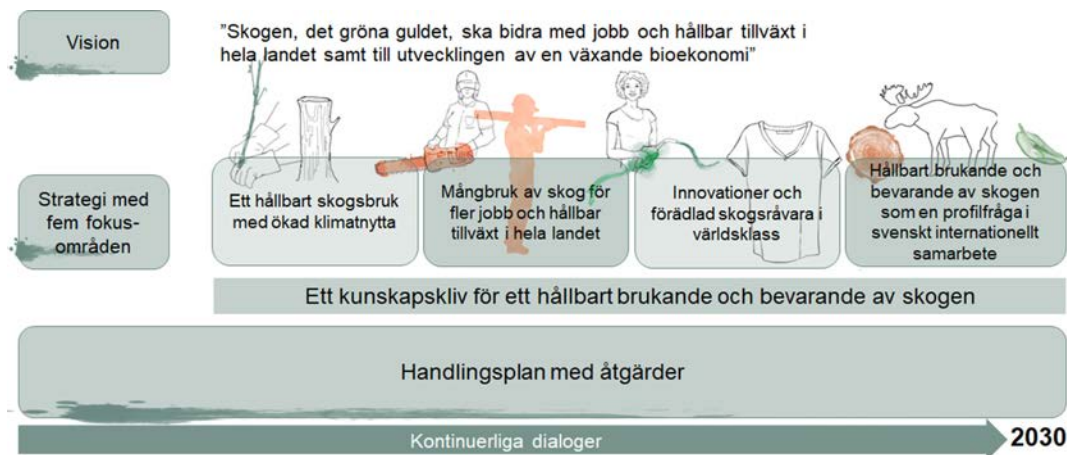
I de beskrivningar av olika temaområden som gjorts inom ramen för Västerbottens regionala skogsprogram har utmaningar, behov och möjligheter identifierats. Utifrån det pekar strategin för Västerbottens regionala skogsprogram ut en färdplan mot en framtid där den biobaserade ekonomin i länet är stark, spännande, innovativ och långsiktigt hållbar.

Strategin

- Tydliggör skogens roll för en ekonomisk, ekologisk och social hållbar utveckling i Västerbotten.
- Synliggör olika skogliga verksamheter och vilka värden de skapar, skogens ekosystemtjänster och skogens potential för ökad sysselsättning.
- Söker synergier och uppmuntrar tvärspektoriella samarbeten mellan olika skogliga aktörer
- Understryker vikten av jämställdhet och jämlikhet för att nå målen.
- Föreslår åtgärder för att hantera målkonflikter och minska motsättningar.

Ambitionen med denna strategi är att skapa förutsättningar för alla västerbottningar att bidra med hela sitt kunnande och hela sin kapacitet. För att nå framgång arbetar också Västerbottens regionala skogsprogram i ett strategiskt partnerskap med de regionala skogsprogrammen i Norrbottens, Jämtlands och Västernorrlands län.

För mer information: se www.skogsprogramvasterbotten.se

Strategin för Västerbottens regionala skogsprogram innehåller mål för fem fokusområden. Strukturen är densamma som i strategin för det nationella skogsprogrammet.

Illustration: Itziar Castany/Regeringskansliet

Ett hållbart skogsbruk med ökad klimatnytta

Målet ska vara en hållbar skoglig tillväxt med god och säkerställd tillgång till nationell biomas-
sa från den svenska skogen, inom ramen för att de nationella miljömålen nås.

Vägen framåt i Västerbotten handlar om

En ökad virkestillväxt och nyttjande av skogen för virkesproduktion

- Varför: För att möjliggöra ökad handlingsfrihet, tillgång på förnybar och fossilfri råvara samt bättre samhällsekonomi för landet.
- Hur : Bland annat genom insatser för ökad röjning och bättre kvalitet i föryngringar, inklusive åtgärder för minskade skador av älg och skadeorganismer, förädling och ökad kvalitet på plantmaterial, samt satsningar på information och kunskapstjänster om aktiv skogsförvaltning.

En större klimatnytta från skogen

- Varför: För att klara Sveriges klimatmål och uppnå ett fossilfritt Sverige med netto-negativa utsläpp.
- Hur: Bland annat genom maximering av skogens kolbindande förmåga och minimering av växthusgasläckage från skogsmark, samt insatser för energieffektivisering och omställning till förnybara drivmedel och energi inom skogsbruket.

Ett mer variationsrikt skogslandskap

- Varför: För att säkra skogens vitalitet och en långsiktigt hög produktionsförmåga i ett förändrat klimat, samt anpassningar till andra skogliga verksamheter och ekosystemtjänster.
- Hur: Bland annat genom bättre ståndortsanpassning av olika trädslag och aktiv skötsel som bygger på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

En förstärkt naturvård och kulturmiljövård i skogen

- Varför: För att uppnå miljömålen och ett hållbart skogsbruk.
- Hur: Bland annat genom kompetensutveckling och ett utvecklat samarbete mellan skogsbrukets aktörer och myndigheter i enhetlighet med nationella och regionala strategier och målbilder .

Mångbruk av skog för fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet

Målet ska vara ökad sysselsättning, stärkt hållbar tillväxt och landsbygdsutveckling med beaktande av skogens sociala värden. Kompetensen hos såväl kvinnor som män ska tillvaratas i arbetet, inklusive kompetensen hos nyanlända.

Vägen framåt i Västerbotten handlar om

En ökad produktivitet och högre förädlingsvärde i alla skogliga värdekedjor

- Varför: För fler och starkare företag, ökad sysselsättning och landsbygdsutveckling.
- Hur: Bland annat genom en utvecklad samverkan och erfarenhetsutbyte inom branscher (t.ex. klusterbildningar för innovation och utveckling) och mellan olika branscher, myndigheter, kommuner och forskningen (t.ex. gemensamma utvecklingsprojekt).

En ökad jämställdhet, mångfald och integration i skogliga verksamheter

- Varför: För att flera skogliga näringar behöver mer kvalificerad kompetens och för att kompetensen hos alla i samhället ska tas tillvarata.
- Hur: Bland annat genom utveckling av positiva och inkluderande kulturer, normer och strukturer som möjliggör och uppmuntrar alla i samhället att söka utbildning (se vidare Fokusområde 5), få ett arbete och vilja jobba kvar i skogliga verksamheter.

En större förståelse och tillit mellan olika skogliga verksamheter

- Varför: För minskade intressekonflikter och konflikter.
- Hur: Bland annat genom att samla skogliga aktörer som har skilda perspektiv och åsikter om olika frågor för diskussioner, samt genom att genomföra branschöverskridande insatser, åtgärder, projekt.

En utveckling och förbättring av grundläggande förutsättningar i länets landsbygder

- Varför: För att möjliggöra ett mångsidigt nyttjande av skogslandskapet med livskraftiga skogliga verksamheter, och därmed bidra till landsbygdsutveckling.
- Hur: Bland annat genom att Region Västerbotten, länets kommuner m.fl. i olika nationella sammanhang påtalar vikten av att regeringens och Riksdagens ambitioner om en sammanhållen politik för Sveriges landsbygder genomförs, bl.a. när det gäller tillgång till riskkapital och god transport- och IT-infrastruktur.

Foto: Jannike Lindberg/T2

Innovationer och förädlad skogsråvara i världsklass

Målet ska vara att svensk skogsnäring är världsledande när det gäller att skapa och tillvarata innovationer och att hållbart producera förädlad skogsråvara för en växande bioekonomi samt tillgodose efterfrågan på hållbara, fossilfria varor och tjänster på globala marknader.

Vägen framåt i Västerbotten handlar om

Ett ökat träbyggande

- Varför: För starkare träindustriföretag, sysselsättning i länets landsbygder och för att bidra till ett fossilfritt och hållbart samhälle.
- Hur : Bland annat genom att kommuner, allmännyttan m.fl. utvecklar träbyggnadsstrategier och agerar aktivt som beställare för ett ökat träbyggande, samt ett närmare samarbete mellan länets träindustriföretag och forskningen.

En utveckling av länets skogstekniska industri

- Varför: För att stärka skogstekniska företag och lokal sysselsättning, samt bidra till ett hållbart skogsbruk.
- Hur: Bland annat genom ökade satsningar på utveckling av innovationsmiljö, produkter och tjänster.

En ökad produktion av innovativa bioråvaror, biodrivmedel och nya biobaserade material

- Varför: För att Västerbotten, tillsammans med övriga län i norra Sverige, ska utvecklas till ett världsledande nav för bioekonomisk forskning, innovation och produktion av förädlad skogsråvara.
- Hur: Bland annat genom satsningar på forsknings- och utvecklingsmiljöer, samt främja ett närmare samarbete mellan skogsindustri, universitet, forskningsinstitut, övrigt näringsliv, kommuner och myndigheter.

Hållbart brukande och bevarande av skogen som en profilfråga i svenskt internationellt samarbete

Målet ska vara att skogen och dess värdekedja ska bidra till en global hållbar utveckling och genomförandet av Agenda 2030. Skogen ska inkluderas som en profilfråga i svenskt internationellt samarbete. Export- och investeringsfrämjande ska stärkas och synergier ska tillvaratas med utvecklingsarbete där det är lämpligt inom det skogliga området. Det nationella självbestämmandet över skogsfrågor ska värnas inom EU-arbetet.

Vägen framåt i Västerbotten handlar om

En förstärkt internationell marknadsföring

- Varför: För att öka export och investeringar samt profilera Västerbotten som ett modellområde för en framväxande bioekonomi.
- Hur : Bland annat genom att lyfta fram den västerbottniska naturen, kulturen och kunnandet, samt förnybara (bioekonomiska) produkter och tjänster på en internationell marknad.

En aktivare roll i internationella samarbeten

- Varför: För att skapa kontaktnät, utbyta idéer, lära och få inspiration av omvärlden.
- Hur: Bland annat genom att delta i internationellt/makroregionalt samarbete kring hållbart skogsbruk och mångbruk i skogen, framför allt inom Sveriges närområde utifrån EU:s strategi för Östersjöregionen, samt stärka Västerbottens roll i t.ex. Europaforum, Barentssamarbetet och Arktissamarbetet.

Ett hållbart brukande och bevarande av skogen

- Varför: För att öka bidraget till Agenda 2030 och de globala målen från den västerbottniska skogen och alla dess värdekedjor.
- Hur: Bland annat genom att analysera skogliga verksamheter och värdekedjor med hjälp av Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

Ett kunskapskliv för ett hållbart brukande och bevarande av skogen

Målet ska vara ökad kunskap och innovation kring skogens alla värden och hela värdekedja för en hållbar och växande biobaserad ekonomi.

Vägen framåt i Västerbotten handlar om

Ett ökat intresse och engagemang bland länets invånare för skogslandskapets alla värden och möjligheter

- Varför: För att vistelser i skog bidrar till förbättrad folkhälsa och för att en ökad kunskap om skogslandskapet och skogliga verksamheter ökar chanserna att skogens hela potential (t.ex. klimat, miljö, jobb och tillväxt) kan nyttjas.
- Hur : Bland annat genom att synliggöra skogliga verksamheter och värden och öka den allmänna kunskapen om, och förståelsen för, de nyttor samhället får från skogen.

En tryggad kompetensförsörjning för skogliga näringar

- Varför: För att tillgodose olika skogliga näringars behov av arbetskraft med grundkompetens och specialistkompetens.
- Hur: Bland annat genom att skyndsamt utveckla och marknadsföra utbildningar som är attraktiva för alla i samhället, samt att tydliggöra attraktiva yrkes- och akademiska utbildningar och matcha mot utbildningsbehov.

En intensifiering av datainsamling, miljöövervakning och inventeringar

- Varför: För att löpande kunna följa skogens tillstånd.
- Hur: Bland annat genom samordnade satsningar på praktiska applikationer som t.ex. fjärranalys, laserscanning och olika tillämpningar av artificiell intelligens, samt medborgarforskning för att privatpersoner ska kunna bidra med sina kunskaper om, och sina observationer av, t.ex. kultur-miljöer och biologisk mångfald.

En breddning av forsknings- och innovationsinsatser

- Varför: För nya innovationer, jobb, företag och en ökad tillväxt, samt för att begränsa klimatförändringen och gynna en omställning till ett fossilfritt Sverige.
- Hur: Bland annat genom att stärka och utveckla ett nära samarbete mellan universitet, näringsliv, myndigheter, kommuner och civilsamhälle.

Illustration: Itziar Castany/Regeringskansliet